

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Tako ne pojde!

Protizakonita agitacija pri občinskih volitvah — Zločinsko hujskanje — Vlada ne bo popustila

Pretekli četrtek je vlada na svoji seji razpravljala tudi o raznih načinih volilnega boja, ki so se pojavili v nekaterih pokrajinah naše države. Način, kako vodijo nekateri ljudje volilno borbo, je ponekod tak, da vlada ni mogla več molčati, ampak je jasno in nedvoumno povedala, da takih metod in takih političnih ciljev, kakor jih zasledujejo s svojimi volilnimi metodami in s svojo agitacijo nekateri politični prenapeteži in zaslepljenci starega, nepopoljšljivega kova, ne bo več trpela, ker ga v interesu države in splošne državne politike trpeti ne more in ne sme.

Vlada je imela glede ureditve občinskih uprav več poti na razpolago. Vlada bi bila lahko uvedla sistem komisarjev. Vlada bi bila lahko vezala kandidate na od države priznane stranke. Takih potov bi lahko našli še več, toda vlada se je odločila za svobodne volitve, da na ta način pritegne tudi najširše plasti ljudstva k sodelovanju v občinskih samoupravah. Edina omejitev, ki pa je umevna sama po sebi, je v tem, da je vlada določila v novem občinskem zakonu za občinske uprave natančno omejen delokrog.

Vlada je torej dala narodu mnogo, zelo mnogo. To uvidevnost vlade in njeno širokogrudnost pa je smatralo vodstvo bivše SLS, ki še vedno sanja o povratku nekdanjih lepih starih časov, za popustljivost in za slabost in zato so začeli agitacijo pri občinskih volitvah zlorabljati na način, ki ga moramo smatrati ne samo za protirežimski, ampak celo za protidržaven.

Takih metod seveda državna oblast ne more in ne sme dopuščati in zato je na svoji zadnji seji sklenila,

»da nekdanjega partizanskega terorja pri volitvah ne bo trpela za nobeno ceno ter da ne bo dopustila, da se naše politično življenje še kdaj vrne v staro versko in plemensko razdvojenost.«

To je jasna, odločna in moška beseda, ki mora napraviti konec vsaki zlorabi svobode volitev, če ne zlepa, pa s pomočjo paragrafov. Tako, kakor gre ponekod sedaj, ne more več iti! Občine so res po zakonu samoupravne edinice, toda nad občinami je država, temelj vse naše državne politike pa je državno in narodno edinstvo in izločitev vseh verskih in plemenskih bojev iz političnega življenja. Kdor pa hoče zanesti v naše politično življenje z zlorabo občinske samouprave po ovinkih zopet stare razprtije, ta bo moral delati za svojo nepremišljenost bridko pokoro!

Mi smo že neštetokrat povedali, da se stara politika ne more povrniti nikdar več! To so naglašali vedno tudi vsi odločilni krogi! Vendar pa je še dokaj ljudi pri nas, ki tega kar verjeti ne morejo in zato govore sedaj stvari, ki niso samo kaznive po zakonu, ampak so naravnost blazne!

Tako n. pr. begajo agitatorji bivše SLS ljudi s tem, da bodo na podlagi pričakovane zmage v maloštevilnih slovenskih občinah prevrnili kar ves državni red in sistem (!), dalje, da bo v slučaju njihove zmage denarja v deželo kar deževalo, da bodo kmeti dolgov kar čez noč odpravljeni in kar je podobnih staroznanih volilnih obljub. To je eno.

Še večja blaznost pa je v tem, da govore, da bo samo njihova zmaga — če bo! — pri občinskih volitvah preprečila širjenje pravoslavja

med Slovenci... Kakor da bi naši podeželski župani odločali o verah!

V pismih na svoje pristase pa pravijo, naj gredo ljudje volit ne zaradi dobrega gospodarstva, ampak že zato, da bodo prešteli svoje glavo in potem vladi pokazali zobe, češ: Poglejte, toliko nam je, mi hočemo zopet imeti staro stvar, ko in staro strahovlado v deželi Kranjski...

Drugi razburljivi in naravnost veleizdajskih govoric, groženj in hujskanj pa niti omeniti ne smemo, zaradi zakona!

Jasno je, da mora oblast take zlorabe svobode z vso strogostjo zakona zatreti in kdor že danes čuti težko pest državne moči in avtoritete, naj se zahvali za vse take »dobrote« tam, kjer je dobil tak pouk.

Po povodnji

Skrb vlade za poplavljenca. — Umestna beseda ministra Puclja. — Pomožni odbor

Katastrofalna povodenj, ki je zadela skoro celo Slovenijo, se je polagoma unesla, tako da je mogoče že precej natančno ugotoviti silno škodo, ki jo je napravila voda.

Škoda gre v težke milijone. Porušenih je mnogo javnih naprav, zlasti mostov in cest, še več pa trpe prizadete občine, ki so ostale brez živeža in brez obleke za bodočo zimo. O katastrofi in o silni škodi je ban dr. Marušič takoj obvestil tudi vlado v Beogradu, ki je za prvo pomoč nakazala 200.000 dinarjev podpore, obenem pa odredila, da ministra Puclj in dr. Srkulj obiščeta najbolj prizadete kraje in nato sestavita svoje predloge za pomoč.

Oba ministra sta takoj odpotovala v Slovenijo. Minister dr. Srkulj si je ogledal škodo na javnih delih, minister Puclj pa se je zanimal za prehrano in za zdravstvene razmere.

Pri svojih obiskih poplavljenih krajev pa je minister Puclj naglašal v svojih pomenkih z ljudmi nekaj, kar moramo še posebej podčrtati, in to je njegovo opozorilo, naj se oškodovani ljudje ne zanašajo samo na pomoč od drugod, ampak naj tudi sami store, kar je v njihovih močeh. Država, je rekel g. minister, bo gotovo storila svojo dolžnost in ravno tako banovina in občine, toda ljudje sami pa tudi ne smejo držati križem rok, ampak morajo tudi sami drug drugemu pomagati, da bomo s složnim delom čim prej ublažili hude posledice težke nesreče.

Pomožna akcija banovine

Ban dr. Marušič pa je takoj organiziral obsežno pomožno akcijo za poplavljenca. Ustanovil se je poseben pomožni odbor pri banski upravi v Ljubljani, ki bo središče cele pomožne akcije. Ta odbor bo poskrbel, da po razpoložljivih sredstvih zagotovi nesrečnežem vsaj prehrano in zasilna stanovanja ter obleko čez zimo.

Doslej je pomožni odbor dal kot prvo pomoč sledeče zneske:

- za srez Brežice 25.000 Din,
- za srez Celje 35.000 Din,
- za srez Kamnik 20.000 Din,
- za srez Kočevje 30.000 Din,
- za srez Konjice 5000 Din,
- za srez Krško 20.000 Din,
- za srez Laško 10.000 Din,
- za okolico Ljubljane 30.000 Din,
- za srez Novo mesto 20.000 Din,
- za srez Logatec 10.000 Din,
- za mesto Celje 25.000 Din.

Minister Puclj pa je daroval za poplavljenca 5000 Din.

Sestanek bolgarskega in rumunskega kralja

Kakor poročajo iz Varne, se sestanela tam bolgarski in rumunski kralj med 10. in 15. oktobrom. Temu sestanku pripisujejo z ozirom na potovanje našega vladarja v Bolgarijo in v Turčijo velik političen pomen.

Otok Jamaika — razdejan

Otok Jamaika je strahovit orkan popolnoma opustošil.

Upor na otoku Kuba

Na otoku Kuba je prišlo začetkom oktobra zopet do krvavih nemirov. Množica se je uprla predsedniku Cespedesu in je napadla in pomorila okoli 100 častnikov, ki so se bili zabarikadirali v nekem hotelu. Od napadalcev jih je padlo 65. Hotel so napadalci popolnoma razbili.

Jz vnanje politike

Važno potovanje Nj. Vel. kralja. — Boj za Podonavje

Svetovno časopisje pripisuje veliko važnost konferenci Male antante (zveze) v Sinaji, katere sta se bila udeležila tudi naš in rumunski vladar, da s svojo navzočnostjo podčrtata pomen tega sestanka, na katerem so reševali vprašanje česnejšega gospodarskega sodelovanja držav Male antante, potem pa tudi vprašanje Podonavja in priznanja Rusije.

Sklepi, ki jih je napravila Mala antanta v Sinaji, pa utegnejo dobiti še poseben pomen, čim se bo pokazal vpliv potovanja našega kralja v Bolgarijo in v Carigrad. Vedeti je treba namreč, da imajo Grki in Turki že sklenjeno posebno prijateljsko pogodbo med seboj. Če bi se tej pogodbi pridružila še Jugoslavija oziroma cela Mala zveza in Poljska ter Bolgarija, bi nastala od Baltiškega pa do Sredozemskega morja

mogočna državna zveza, ki bi lahko odločala o svoji usodi tudi brez zapadno-evropskih velesil. Večino pa bi imeli v teh državah Slovani, s katerimi bi bila zvezana tudi Rusija.

Toda to so zaenkrat šele načrti. Prav lahko pa bi se zgodilo, da bi prišlo že v razmeroma kratkem času do sklenitve posebne pogodbe med balkanskimi državami.

Našo vladarsko dvojico sprejemajo v Bolgariji navdse pristrčno, v Carigradu pa bo sprejem naravnost veličasten.

Z vprašanjem Podonavja pa se bavi tudi Društvo narodov v Ženevi. Tam so Italijani predložili svoj poseben načrt, ki ga pa Francija ne odobrava. Zato pa imajo sklepi Male zveze, ki je na rešitvi podonavskega vprašanja najbolj interesirana, tem večji pomen.

Agrarna reforma in veleposesniki

Uredba finančnega ministra

Finančni minister je v sporazumu s kmetijskim ministrom in v soglasju ministrskega sveta izdal uredbo o finančni likvidaciji agrarne reforme na veleposesvih.

Po tej uredbi je finančna likvidacija agrarne reforme na veleposesvih poverjena Privilegirani agrarni banki. V svrhu izvršitve finančne likvidacije agrarne reforme ima PAB nalogo izdati 4% obveznice, zajamčene po državi, za izplačilo odškodnine za razlaščenca zemljišča in obvez iz čl. 76 zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposesvih lastnikov veleposesev. Razen tega ima PAB dolžnost vršiti vso službo glede teh obveznic in izplačati odškodnino za razlaščenca zemljišča v korist agrarnim subjektom razlaščenim bivšim lastnikom in pobirati dolžne zneske s strani agrarnih subjektov in države. Odškodnina od zemljišč, razlaščenih v korist agrarnim subjektom, se bo izplačala prejšnjim lastnikom veleposesev, in sicer za zneske preko 100 Din s 4% državno zajamčenimi obveznicami za finančno likvidacijo agrarne reforme na veleposesvih, za ostale pa 500 Din pa v gotovini.

PAB je pooblaščen, da za izplačilo odškodnine iz obveznic po čl. 76 zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposesvih izda kupone do nominalnega zneska 800 milijonov Din. Obveznice se bodo fiskale v uradnem jeziku. Obveznice se bodo izdale v kosih po 500, 1000, 5000 in 10.000 Din in se bodo glasile na donosilca. Obveznice bodo nosile 4% letne obresti od 1. oktobra 1933 in se bodo amortizirale z žrebanjem v roku 30 let, počenši s 1. oktobrom 1933. Te obveznice in njihovi kuponi so oproščeni vseh sedanjih in bodočih davkov in doklad, tako državnih kakor tudi vseh drugih (banovinskih, občinskih itd.), prav tako pa tudi vseh taks in dajatev v kraljevini. Tem obveznicam se prizna pravica, da se smejo kupiti za popularne mase, polagati za kavcije, uporabljati za funde in ustanove in za depozite pri javnih blaginjah. Priznajo se jim tudi vse ugodnosti, ki so jih deležne obveznice državnih posojil. Kot take jih bodo lahko sprejemale v poročstvo Narodna banka, Poštna hranilnica, Državna hipotekarna in Privilegirana agrarna banka. Kofiranje obveznic se bo vršilo na vseh domačih borzah. Izplačila amor-

liziranih obveznic bo vršila PAB. Za to izplačilo ji bodo služila ta sredstva: 1. zneski, dobljeni od agrarnih subjektov in države na račun dolžne anuitete, 2. posebni garantni fond, 3. vrednost razlaščenega zemljišča v korist agrarnih subjektov, kjer je na prvem hipotekarnem mestu PAB, in 4. državna dotacija, v kolikor se zanjo pokaže potreba na podlagi čl. 25 uredbe. Na vsa razlaščenca zemljišča v korist agrarnih subjektov pride hipoteka v prvi vrsti v korist PAB, izvzeti so le dobrovoljci.

Ta odredba se mora v vsem izvajati tudi na izgube, ki ji jih PAB utrpela pri morebitnih odkupih in prodajah nepremičnin.

Izplačilo odškodnine lastnikom veleposesev se vrši na podlagi pravomočnih sklepov komisije za likvidacijo agrarne reforme na veleposesvih. Izplačilo odškodnine se vrši ali pri samem PAB-u ali pa preko pristojne davčne uprave. Odškodnina se izplača osebi, na katero se glasi sklep, ali pa njegovemu pooblaščenca.

Agrarni dolžniki so po zakonu o likvidaciji agrarne reforme deležni torej lehte koristi: 1. lahko se poslužijo zakona od 19. aprila 1932 o začeli kmetov in o uveljavitvi posameznih predpisov zakona o izvršitvi in zavarovanju z vsemi kasnejšimi izpremembami in dopolnitvami teh zakonov; 2. lahko se poslužijo uredbe od 4. januarja 1933 o posredovalnem postopku s poznejšimi izpremembami in dopolnitvami; 3. lahko se poslužijo zakona od 22. novembra 1929 o prisilni poravnavi izven stečaja, in 4. drugih zakonov, katerih predpisi nasprotujejo določilom te uredbe.

Če se pokaže potreba, da se agrarnim dolžnikom dovolijo olajšave pri plačevanju dolgov, se morejo izvršiti samo z izmenjavo in dopolnitvijo te uredbe. Vsi agrarni subjekti, za katere se razlasti zemlja po 1. oktobru, bodo dolžni po izvršljivosti razlastitvenega sklepa naknadno plačati vse prej dospelje letne anuitete brez zamudnih obresti. Ker je država s to uredbo prenesla izvršitev finančne likvidacije na veleposesvih na PAB, se do končnega izplačila razlaščenih nepremičnin postavi hipoteka v korist PAB-a. Če bi tečaj obveznic dosegel ali pa presegel nominalne, se mora izvršiti izredna amortizacija po tom žrebanja.

Dva državna stebra

Vsaka država ima dva stebra: kmetijo in industrijo. Kjer ene manjka, ni dobro, ker morata druga drugo izpopolnjevati in slabo je za državo, če je v pretežni večini industrijska, kakor je zanjo slabo, ako je v pretežni večini kmetijska. Najboljša je torej srednja pot, da druga drugo izpopolnjuje. Kar potrebujejo kmet in sorodni poklici (orodja itd.), ga morajo dobivati doma od pluga in brane do najzamotojnejšega stroja. Nasprotno mora dobivati industrija tudi doma vso prehrano od moke, mesa do olja in ribe. Kratko: polje in tovarna se morajo tako izpopolnjevati, kakor je še dandanes na pogorskih kmetijah, kjer vse doma pridelajo, razen soli in tobaka (ponekje tudi to!). Zato so naši ljudje nekdanj lažje živeli nego dandanes, ker so

imeli doma dosti zaslужka, ki jim ga je tuja industrija odvzela od konca XVIII. stoletja dalje.

Platno in obleko so delali doma iz lanu in kož; tvorili in vozili so z domačimi konji, a dandanes vozijo tuje železnice, ki večkrat niti vode ne rabijo. Seno so prodajali za cestni promet, medtem ko ga danes auto ne rabi. Ob prometnih progah so živeli kovači, gostilničarji, kolarji, sedlarji in cela povorka drugih ljudi — dandanes frkne auto mimo okna in se ustavi v Trstu, a železnica v Gradcu. Svočas so tkali in predli, krznarili in barvali sami domači ljudje obleko za pol življenja; dandanes dela tuja tovarna za — pol leta, ko se ti srajca ali nogavica strga.

Svoj čas so imele tlako in desetino graščine,

o čemer bi mogli govoriti tudi z nasprotnega, ne le običajnega stališča; toda pod gradom so zrastle cele vasi (ako ne mesta) obrtnikov in trgovcev, onih solidnih kmetov-meščanov, ki so imeli doma hišo z obrtjo, zunaj pristavo s poljem. Branil in ščitil jih je grad; dandanes jih uničuje tuja konkurenca ali tuj delničar, po vzgledu Trbovelj, Vevč, Jesenic itd., o katerih toliko kriče in kličejo na pomoč državo, ki bi res morala pomagati: namreč domačinom na noge, a tujcem preko meje! Dandanes izkorišča tujec naše rudnike; ko bodo prazni in izropani, nam jih bo vrgel pred noge, a sam bo imel dobiček in blago preko meje. V Italiji in Avstriji živi razmeroma z nami polovico več oseb na km², dasi je pri nas več in manj izrabljenega sveta. A tukaj tarnamo na krizo, tujec pa uvaža inozemsko blago in izvažna naše pridelke po — bagatelni valuti.

Dela in zaslужka dovolj, toda poprijeti se je treba!

Pomagajte poplavljenecem!

Poziv bana dr. Marušiča

Dravsko banovino je v preteklih dneh zadela poplavna katastrofa, kakršne ne pomnijo najstarejši ljudje in ki je povzročila nepregledne škode na javnih komunikacijah, kakor tudi na privatnem promoenju. Preplavila je obširna polja ter uničila vse jesenske poljske pridelke, kakor ajdo, koruzo, krompir, korenje, repo itd. Vdrla je v mnoga stanovanja, ponekod preplavila cele vasi ter po stanovanjih uničila pohištvo, obleko, razne druge gospodarske potreščine, pa tudi poljske pridelke, ki so bili vskladiščeni od pomladanske žetve. Obrtnikom in podjetjem je deloma poškodovala, deloma odplavila njihove obratne naprave pa tudi surovine in izdelani material. Škoda je tako ogromna, da se niti sedaj še približno oceniti ne da.

Prebivalstvo se nahaja v nepopisni bedi. Ponekod si niso rešili drugega, nego golo življenje in obleko, ki so jo ob času katastrofe imeli baš na sebi. Sedaj nimajo ne strehe, ne živil, ne drugih sredstev za preživljanje. Posledice katastrofe so tem širšega obsega in tem občutnejše, ker je nastopila poplava koncem leta, ko se posledice ne dajo več ublažiti z novimi posevki oziroma z novimi poljskimi pridelki. More se reči, da so ljudje dvakrat oziroma trikrat sejali in nobenkrat želi, kajti poplava ni uničila samo poljskih pridelkov, ki so se nahajali še na polju, marveč tudi one, ki so si jih ljudje shranili od spomladanske žetve.

Potrebna je nujna in izdatna pomoč. Osrednji pomožni odbor za poplavlence v dravski banovini se sporazumno z oblastnim odborom Rdečega križa zato obrača na najširše kroge vse naše javnosti s prošnjo, naj bi vsi oni, katerim je ta katastrofa prizanesla in ki po svojih gmotnih razmerah morejo utrpeti kakršenkoli, čeprav se tako majhen znesek za podporanje naših nesrečnih poplavlencev, prispevajo po svojih najboljših močeh in tako pomagajo lajšati njihovo nepopisno gorje.

Prispevki naj se blagovoljivo pošiljati na »Hranilnico Dravske banovine v Ljubljani« z izrečno označbo »za poplavlence«.

V Ljubljani, dne 29. septembra 1933.

Osrednji pomožni odbor za poplavlence dravske banovine.

Ban dr. Marušič Drago, predsednik.

Pomočnik bana dr. Pirkmajer Otmar, namestnik predsednika.

Predsednik oblastnega odbora Rdečega križa dr. Krejči Viljem; mestni načelnik ljubljanski dr. Puc Dinko; mestni načelnik celjski in član banovinskega sveta dr. Goričan Alojzij; župan v Laškem in član banovinskega sveta dr. Roš Fran; narodni poslanec Urek Ivan, narodni poslanec Prekoršek Ivan; člani banovinskega sveta Arko Ivan; dekan Kurent Alojzij; Remžgar Ivan; načelnik kmetijskega oddelka inž. Zidanšek Josip; načelnik tehničnega oddelka inž. Kraje Matija; načelnik oddelka za socialno politiko in narodno zdravje dr. Dolšak Fran.

Opozorilo invalidom.

Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje je kupilo za enkrat 300 šivalnih strojev za invalide. Prošenj za podelitev pa je dospelo v ministrstvo doslej nad 2.600. Kdo ima pravico do šivalnega stroja: imajo pravico samo vdove invalidov, katere imajo najmanj 2 mladoletna otroka ženskega spola, oziroma najmanj dvoje neporočenih ženskih otrok, od katerih vsaj eden zna šivati na šivalnem stroju in ki živijo v skupnem gospodinjstvu z materjo ter ne plačuje nad 60 dinarjev neposrednega davka.

† Tovariš Maks Vale

Pretečeni teden se je po naključju na lovu ponesrečil po vsej Dolenjski poznan, nadvse ljubljen in spoštovan posestnik in trgovec v Št. Jerneju, tovariš Maks Vale. Mož, kakršnih je malo med nami, je bil odkritosrčen družabnik,

veseljak, dobričina, velik prijatelj narave in športa. Vedno lepi zeleni Gorjanci, pod katerimi leži njegov prijazen dom v Št. Jerneju, so mu bili tako pri srcu, da je najraje prebil v njih svoje proste ure, bodisi pri ribolovu ali pa pri lovu na divjačino s svojimi prijatelji. V največjem zadovoljstvu in lovski sreči, ki jo je bil deležen pretečeni teden na lovu v Gorjancih, se mu je pri oddihu bogve po kakem naključju

sprožila puška in ga smrtno nevarno ranila v hrbet. Po nesreči je bil takoj prepeljan v bolnico usmiljenih bratov v Novo mesto, kjer pa je težki telesni poškodbi že drugi dan podlegel.

Pogreb blagopokojnika, kakršnega Št. Jernej in okolica še nista videla, se je vršil v nedeljo, dne 1. t. m. iz hiše žalosti na tamošnje farno pokopališče.

Rojen je bil rajni Vale 6. septembra 1883 v Laškem, trgovsko pa se je izučil in izvežbal v Mozirju, na kar je prišel v Št. Jernej, kjer se je osamosvojil in se nato poročil z Josipino iz ugledne družine Bonove iz Gotne vasi, ki mu je rodila sinčka Maksa in hčerko Božo.

Pokojnik je bil za celo tamošnjo okolico duša vsega napredka, zlasti se je odlikoval pri tamošnji Kmetijski hranilnici in posojilnici, občinskem svetu, šolskem odboru, pri Sokolu, Ciril Metodovi družbi, Satjarskem društvu, Lovskem društvu, Trgovskem udruženju in Jahalno-dirkalnem društvu v Št. Jerneju itd.

Št. Jernej in njega okolica je zgubila s tovarišem Maksom Vale-tom svojega najboljšega moža dela, moža napredka. Pogrešale ga bodo vse navedene ustanove in vsi, ki so ga kot javnega delavca poznali, še posebej pa njegova ljubljena družina, kateri ne moremo želeli za uteho več kakor naše iskreno sožalje. Tovarišu Maksu pa v domači grudi mir in pokoj!

Neplodnost domačih živali

Neplodnost pri domačih živalih je kaj pogosta in različna. Vzrok tej pojavi je dostikrat prirojen, še večkrat pa pridobljen radi kakih prestalih bolezni. Za živinorejca je končno vseeno ali je ta vzrok ene ali druge narave, ker posledica je samo ena t. j. jalova žival ženskega spola. Če je napaka prirojena, je žival vsaj toliko vredna za meso kot ista žival moškega spola, če pa je že po kakem porodu pridobljena, nima več iste vrednosti, ker mesar nikdar po taki ceni ne plača kakor žival moškega spola.

Če je ta napaka prirojena, je temu vzrok nepravilni razvoj ženskih spolnih organov. Ko nastopi doba, v kateri se pojavi pojanje ali kakorkoli že imenujemo ta pojav pri raznih vrstah domačih živali, se žival nič ne zmeni, lepo raste in še lepše se redi. Okrog takega hleva letijo dogovorjeni mesarji kakor večše okrog svetlobe ter drug drugemu zbijajo ceno pri živali ali pa tudi obratno, če je posestnik trdna grča in jih dobro odganja od hiše, dokler ne doseže pri živali časa primerne cene.

Jako česti pa so pojavi neplodnosti pridobljene narave, ki pa so posledica raznih bolezni v telesu. Nekaj teh vzrokov bom skušal v nadaljnjih vrsticah objasniti.

Eden najbolj čestih je nepravilni porod. Vsak bralec teh vrstic se bo spomnil takega slučaja, bodisi pri svoji živali ali pa v vasi, kaj vse mora pretrpeti uboga žival, če ima nepravilni porod. Vzemimo potek enega takega poroda in bralec bo kaj lahek zaključek kakšne bodo posledice, če se ta porod sploh srečno izpelja. Nekega dne, ko je nosečnost krave pri kraju, kaže žival prve znake približajočega se poroda. Krava prične stopicati, se vleže in vstaja ter muka. Vsi znaki so tu, da nastopa bližajoči se porod. V takem slučaju navadno gospodar vzame molzni stolček ter se vsede v hlevu skrbno pričakujoč srečnega izida. Med tem pa se sivka vedno bolj napenja, kriči postajajo vedno močnejši in od bolečin, z glasnim mukanjem, se žival samo valja po stelji. Gospodarja že skrbi in ker sam ni vešč stvari, stopi k sosedu, ki velja za krajevnega zdravnika, naj gre pomagati pri porodu. Sosed se pozivu odzove in med ogledovanjem krave pokličeta še par možakov v vasi in glavno mučenje živali se prične s polno paro. Vaški zdravniki ai zavilna rokave, seže z vso svojo močjo v kravo

ter brede in otipava po kravi, pri tem pa niti najmanj ne misli, da je krava ravno tako iz mesa in krvi kakor človek. Glavno kar ta vsevedež napravi je, da namaže roke z oljem. Niti najmanj ne pogleda, da so njegove roke umazane od poljskega dela, njegovi nohti veliki in za njimi polno nesnage ali po domače gnojja. Niti na pamet mu ne pride, da bi te nohte porazal, si roke in kravo od zadaj skrbno omil ter razkužil sebe in kravo s kakim razkužilnim sredstvom. Če je dotipal katero nogo, jo naveže na vrv in vleče na dan. Tako drugo in stvar gre naprej vse prej kot pravilno. Pozneje opazi,

Svetovna perutninska razstava v Rimu

O letošnji svetovni perutninarski razstavi v Rimu nam je poslal član jugoslov. razstavnega odbora g. Sava Vujić iz Novega Sada sledeče poročilo:

Na pobudo svetovnega perutninarskega udruženja se vrši vsako tretje leto svetovni perutninarski kongres in sicer vsakokrat v drugi državi (prvi kongres je bil v Hagu, drugi v Barceloni, tretji v Ottavi, četrti v Londonu in peti v Rimu). Letošnji kongres v Rimu je bil združen s perutninarsko razstavo vsega sveta. Udeleženih je bilo 42 držav. Med temi je bila tudi naša država.

Ob tej priliki si je gospod Mussolini ogledal tudi jugoslovanski paviljon z razstavljenimi perutnino. V imenu naše države ga je pozdravil načelnik oddelka za živinorejo v kmetijskem ministertvu gospod dr. Ljudevit Prohaska.

Naš paviljon je bil aranžiran v strogo strokovnem zmislu in je ravno vsled tega zavzemal odlično mesto. Zastopana je bila zlasti štajerska kokoš v opisu in sliki, razni diagrami so predstavljali gostoto perutninarstva v državi in posebej v Dravski banovini.

Iz Jugoslavije je bila razstavljen sledeča perutnina:

4 gajbe Štajerke, 2 gajbi Rhode Island, 2 gajbi Plymothrok, 2 gajbi Faveroll, 2 gajbi pur, 2 gajbi gosi, 1 gajba rac, 1 gajba Leghorna in 1 gajba Luseks.

Od razstavljenih perutnine so se posebno iz-

TISKOVINE
vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopisne, knjige, veščarjeve, vsi tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA 23
Tel. 25-52 Telegram: Tiskarna Merkur

da je ena noga prednja druga zadnja. Hajdi, eno mora nazaj in zopet prične bresiti po kravi za drugo sosedno. Krava je že onemogla in več ne more vstati. Po dolgem trudu se mu posreči, da s kakim zasilnim kavljem privleče sosedno nogo. Obe naveže na vrvi, neglede na to ali je položaj pravilen, če ni maternica zavita, tele mora ven. Vsem možem lije znoj po obrazu, teliček pa le noče ven. Malo pomodrujejo, poiščejo žrd, na njo privežejo vrvi, seveda porodnico ravnatoko trdno k jaslim zavežejo. Z žrdjo na vzvodu vlečejo mrivega rojenca na beli dan. Največkrat seveda od muk krava pogine ali pa jo še v zadnjih zdihljajih zakoljejo med jokanjem gospodarjeve družine, ki je težko pričakovala kapljice mleka za vsakdanjo hrano, ali pa dinarja, ki bi ga dobila za mleko in telička. Skratka, gospodarski udarec je tu in leta minejo, predno se s stradanjem in varčevanjem na vseh straneh ta rana ne zravna. Če pa se ta pored le konča ter sivka vsaj ostane pri življenju, pa vselej nastopijo težke posledice.

Ena teh posledic bi bila, da se je med porodom pretrgala maternica in krava potrajno izkrvavi in pogine.

Po takem ravnanju s kravo pa golovo nastopi gnojno vnetje maternice, vsled katerega, če se skrbno in pravilno ne zdravi, se žival zastrupi in pogine. Če pa le ostane pri življenju, to gnojno vnetje čestokrat pokvari jajčnike, ki so glavni vir plodnosti živali in krava ostane jalova. Drole Jože, sreski veterinar, Kočevje.

kazale Štajerke, katere so razstavili naši rejci: Kuhn Tausch, Razvanje pri Mariboru, 1 petelina in 2 kokoši, 3 kopune in Hubert Twickel 1 petelina, 2 kokoši rjave Štajerke.

Istotako je vzbudila veliko pozornost bela Štajerka, katero je razstavila g. Pahernik Marija (2 kokoši in 1 petelina). Od drugih pasem iz Jugoslavije so bile ugodno ocenjene Endemske gosi, katere je razstavila zadruga za rejo vodne perutnine Vajlovica (Pančovo), race Peking in kokoši Rhode Island g. Sava Vijića, Novi Sad.

Perutnina je bila ocenjena od italijanske komisije.

Izid ocenjevanja je bil priobčen v italijanskih dnevnikih listih. Tako je priobčil italijanski list »Giornale d'Italia« in »Il Messagero«, da so izmed 42 držav, ki so se udeležile razstave, imele najboljšo blago po vrsti: Angleška, Danska, Holandska in Jugoslavija. Izmed 42 držav smo torej zasedli četrto mesto. Jugoslavija je razstavila tudi rodbino Endemskih gosi, ki so bile najlepše na vsej razstavi. Iz tega je razvidno, da je bil moralni uspeh te razstave tako za našo državo, kakor tudi za Dravsko banovino in naše zavedne rejce Štajerske kokoši nadvse jasen.

Ko prečitaš Kmetijski list, da ga prečitaš tudi sosedu in mu priporočaš, da si ga naroči. Celoletna naročnina znaša samo 30 dinarjev.

Mladina

Veselice in mi

Splošni razvoj v pretekli dobi je prinesel med nas dobre in slabe stvari. Skoro bi rekel, kolikor smo po eni strani na uspehih gospodarskega in kulturnega značaja pridobili, prav tako smo pa bili na drugi strani deležni škodljivih ali vsaj kvarnih posledic tega razvoja.

Nič ne pretiravamo, če pravimo, da so tudi veselice, katerih priredimo samo Slovenci več 1000 na leto, eden od pojavov, ki prirediteljem prinašajo sicer večji ali manjši dobiček, narodu pa največkrat poleg materialne še veliko moralno škodo.

V tem oziru grešijo tudi naša Društva kmetijskih fantov in deklet, kar moramo odkrito priznati. Mi smo načelno proti takšnim prireditvam, da si jih včasih ne moremo izogniti. Prirejamo jih v prvi vrsti za to, da iz njih črpamo denarna sredstva za prosvetno in kulturno delovanje naših organizacij, ker drugih primernih prilik največkrat ni. V toliko si moramo biti na jasnem.

Grajamo pa postopanje vseh tistih društev, ki s prirejanjem veselice pospešujejo golo veseljačenje in zapravljanje denarja. S takšnim postopanjem ubijajo ugled vsem našim društvom, ker mnogi, predvsem starejši ljudje, mislijo, da je to naš glavni namen. Zato ni nič čudnega, če nekateri poznajo le s te strani naše delovanje, kar ni krivda društev samih in njihovega programa, ampak odločujočih funkcionarjev naših organizacij.

Potrebno je, da tozadevno javno povemo svoje mnenje, ker ne maramo pavšalnih očitkov na vse naše organizacije, torej tudi na tiste, ki se v tem oziru zavedajo svojih nalog in postopajo tako, kakor je edino pravilno in prav.

Zaključujemo! Društva kmetijskih fantov in deklet naj bodo tiste organizacije, ki morajo v prvi vrsti skrbeti za izobrazbo in vzgojo svojih članov ter pospeševati vse, kar je za našega kmetijskega človeka koristno in potrebno. Vse drugo pa po možnosti prepuščamo drugim, da obdržimo svoje dobro ime!

Celjski Pododbor Zveze kmetijskih fantov in deklet je priredil s podporo kr. banske uprave dva praktična tečaja za vkuhanje sadja, povrtin itd. na gospodinjski šoli v St. Jurju o. j. ž. Prvi tečaj se je vršil 23. in 24., drugi pa 26. in 27. septembra. Udeležence so bile skoro vse članice naših Društev kmetijskih fantov in deklet, pridobile so si mnogo koristnega znanja, s katerim bodo lahko koristile sebi kakor svoji okolici. — Za zimski čas pa so predvideni tudi primerni strokovni tečaji za fante.

Zahvala. Pododbor Zveze kmetijskih fantov in deklet v Celju se tem potom iskreno zahvaljuje tov. društvom, kakor tudi posameznikom za potrjevalno sodelovanje ob priliki Pododborovega kmetjsko-mladinskega praznika 8. septembra v Šoštanju.

Vsem ljudskim odrom, igravcem in režiserjem!

Podlaga uspehu na odru je tehnična izobrazba igravcev in režiserjev v oderskih vprašanjih. Ako se želite izobraziti v igravski, režijski umetnosti, ako želite dobrih ljudskih iger in če želite biti oproščeni avtorskih tantijem pri teh igravah, če želite stalnih strokovnih nasvetov o vseh oderskih vprašanjih, če želite biti deležni vseh številnih ugodnosti (popust na cenah v gledališčih, pri izposojanju kostumov in lasulj itd.) in če želite sodelovati pri našem domačem zvočnem filmu, pišite takoj po informacije na: Založbo »Drama«, Ljubljana, Tržaška cesta 10/I.

Izlet na razvaline Čušperskega gradu. V nedeljo, dne 8. oktobra t. l. se vrši izlet »Društev kmetijskih fantov in deklet« iz Škocjana pri Turjaku, Zapotoka, Vel. Osvenika, Želimelj, Ponikev, St. Jurja in ostalih, na grad Čušperk. Zbirališče ob 9. uri dopoldne pri tov. Jos. Severju, gostilničarju v Malih Lipljenah. Oddaljenejši naj se peljejo z vlakom, ki prispe ob 7. uri zjutraj v Čušperk in od tod je še pol ure hoda do razvalin. S tov. društvom iz Ponikev se snidemo na Vodica. Na Čušperku govori o zgodovinskem gradu delegat Zveze kmetijskih fantov in deklet iz Ljubljane. V nedeljo vsj na Čušperk!

Ponikva ob juž. žel. V nedeljo, dne 24. t. m. je bil ponovno sklican sestanek kmetijskih fantov in deklet. Kljub slabemu vremenu je bil obisk zadovoljiv. Z lepimi besedami sta obrazložila namen in pomen društva Kmetijskih fantov in deklet tov. Podgoršek Milko in šolski upravitelj g. Bole F. Vsi so bili navdušeni nad lepo zamisljivo kmečko-mladinskega pokreta in na splošno željo vseh je bil izvoljen pripravljalni odbor, ki se je takoj lotil dela za ustanovitev društva. Mlademu društvu želimo najboljših uspehov.

Dopisi

Iz Slovenjgradca. V nedeljo, dne 10. t. m. je priredila podpisana podružnica tombolo, združeno s tekmo koscev in teric, katera je v vsakem oziru prav dobro uspela; saj se je iste udeležilo nad 2000 večinoma kmetijskega prebivalstva. Tekmo koscev je prav spretno vodil Franc Kuhar, komisijo pa gg. Ivan Pečolar v Gradišarju, Ivan Krpač, Jurij Apačnik in Franjo Cajuko. Prvo nagrado pri košnji je dobil Lekša Anton iz Šmartna, drugo Uršej Franc iz Legna, tretjo

Dekleta so prinesla pridnim koscem južino

Gril Karol iz Legna, četrto Vaukan Andrej iz Starega trga, peto Kresnik Martin iz Šmartna, šesto Zucovnik Ivan iz Legna, sedmo pa Jurjevc Vinko iz Starega trga. Grabljice so bile tudi zelo pridne, posebno pa so jih pohvalili kosci za na travnik prinešeno imenitno dobro južino. Pod vodstvom spretnega pevovodje g. Krpača so kosci, grabljice in terice zapele na travniku prelepo narodno pesem »Moja kosa je rujavac«. Tudi terice, oblečene v obleko iz domačega platna, so pokazale, kaj vse premore pridna roka pravega kmetijskega dekleta. Prvo nagrado je dobila Uršej Marija iz Legna, drugo Kresnik Pavla iz Šmartna, tretjo Škrubi Marija iz Šmartna, četrto Zdove Marija iz Šmartnega. Med košnjo in tekmo teric je prav pridno igrala Trboveljska godba. Za tombolo je bilo prodanih 5000 kart ter se razdelilo nad 500 lepih dobitkov. I. tombolo Din 500— je dobila neka kmetica iz Podgorja in II. tombolo 1 sod vina z vinom pa Ivan Barl, tovarniški delavec iz Slovenjgradca. Vsem, ki ste na kakršenkoli način pripomogli k tako lepemu, gmotnemu in moralnemu uspehu, se zahvaljuje Odbor Kmetijske podružnice za Slovenjgradec in okolico.

Kapljavas pri St. Pavlu ob Preboldu. Gasilno društvo v Kapljavasi je priredilo v nedeljo 1. oktobra tombolo z vrtno veselico. Mnogo udeležencev je prejelo prav lepe dobitke, že drugič pa je sreča naklonila prvi dobitke — novo žensko kolo, tovarniški del. Ivani Kobalovi. Vsa prireditelj je dobro uspela, posebno pa v gmotnem oziru, tudi gasilna društva si bodo opomogla, ker se je položaj radi dobre hmeljske kupčije kmetom nekoliko izboljšal.

Kranj. V zvezi s propagandnim tednom za konzum grozdja in sadja bo g. dr. Bežek predaval v nedeljo, dne 8. t. m. ob 11. uri v gimnazijski telovadnici o važnosti rednega uživanja grozdja in raznega sadja. Pred predavanjem bo zapel izvrstni gimnazijski pevski zbor nekoliko primernih pesmi. Vsakdo, komur je mar blagor naroda in lastno zdravje, je vljudno vabljen k predavanju. — Propagandni odbor.

Šivalni stroji za invalide

Minister socijalne politike in narodnega zdravja, g. Ivan Pucelj, je odobril s svojim odlokom St. Br. 36.024 z dne 14. septembra t. l. šivalne stroje sledečim invalidskim vdovam: Pintarič Emilija, Noršinci; Prijatelj Neža, Potiskavec; Jožefa Jarc, Mahovnik; Podberšek Katarina, Lipa 7; Jožefa Jernejčič, Planina pri Rakeku; Znidaršič Marija, Kompolje; Ivana Košir, Sodražica 132; Mihelič Ivana, Globelj 18; Alojzija Zupančič, Regerša vas; Ana Krašovec, Mikot 19; Nirdorfer Helena, Zalec; Berke Terezija, Šalovec št. 177; Ana Kanižaj, Ivanovci 67; Volovšek Marija, Šmartno ob Dreti; Knavs Ivana, Hrib 25; Pogorelec Franciška, Goriča vas 55; Trape Karolina, Nadlesk 31; Volavšek Terezija, Gotovlje; Kolenc Amalija, Podkraj 50; Markovič Franjca, Gerovo 27; Zgonc Marija, Iga vas 13; Terplan Julija, Domanjševci; Benkič Fani, Vadarci; Muzek Marija, Hajdina 16; Jelen Jožefa, Logarevec; Romškar Marija, Log 39; Zlodej Franciška, Za-

bukovje 8; Hribar Katarina, Vrba 11; Marija Burger, St. Vid; Marija Kuhar, Lipovci; Terezija Kozjan, Boh. Bistrica 65; Feher Katarina, Doline 140, Jarc Franciška, G. Kranovo; Rajer Katarina, Stranje 8; Briški Neža, Tišen Polje; Gorše Jožefa, Podtablje; Krašovec Pavla, Gora; Kordiš Marija, Srednja vas; Verhovšek Neža, Veniše; Udovč Marija, Zbure 1; Pravst Marija, Hrastje 20; Potočnik Marija, Log 15; Dolinar Marija, Škofja Loka; Kukovič Angela, Stari Klemen; Francelj Marija, Jurjevica.

Pismene opomine

smo poslali nekaterim starij naročnikom, ki »Kmetijskega lista« za tekoče leto še niso plačali. Kdor je prejel tak opomin, ga prosimo, da zanesljivo čimprej poravnava zaostalo naročnino, sicer bomo neljubo primorani vsem zamudnikom ustaviti nadaljnje redno pošiljanje lista

Uprava.

Novice

Prva pomoč Rdečega križa za poplavljenec. Glavni odbor Rdečega križa v Beogradu je na utemeljeno vlogo ljubljanskega oblastnega odbora Rdečega križa naklonil kot prvo pomoč za prehrano po zadnji poplavi prizadetemu prebivalstvu Dravske banovine znesek Din 50.000. Glavni odbor Rdečega križa je obenem odobril, da se iz vloge Rdečega križa pri Mestni hranilnici ljubljanski uporabi znesek Din 70.000 prav tako za prehrano in preskrbo nujnih bivališč za poplavljenec. Nadalje je glavni odbor odposlal 15 zabojev razne posteljnine in obleke, šalov, nogavic za razdelitev med najbolj potrebne. Tudi ljubljanski oblastni odbor je iz svoje zaloge odkazal večjo množino odev, rjuh, srajc in obleke.

Kmetje ob italijanski meji, pozor! Kmetijski minister je na prošnjo kr. banske uprave Dravske banovine odredil, da se mimo pravilnika o uvozu in tranzitu krompirja od 21. oktobra 1931, dovoli prenos krompirja iz Italije jugoslovanskim dvolastnikom na meji, ki imajo svoja posestva na italijanskih tleh. Ta krompir ni treba da bi bil odpravljen s certifikatom o izvoru in zdravstvenem stanju, ki ga izdajajo italijanski uradni organi za fitopatološko službo. Prav tako ni treba, da bi ga pregledali organi jugoslovanskih vzornih in kontrolnih postaj.

Zdrava kakor vsakdanji kruh! Pijte zato samo Kathreiner Kneippovo sladno kavo s Pravim »Franckovim« dodatkom!

Stopetnajstletna starka čita brez očal. V Slunju živi starka, ki je te dni stopila v 115. leto. Ko je bila stara 90 let, je zelo izgubila vid, ki pa se ji je po desetih letih zopet vrnil. Sedaj lahko čita brez očal.

Darovi za poplavljenec. Mestna hranilnica ljubljanska je darovala za poplavljenec 10.000 Din, g. senator dr. Novak pa 500 Din. Tudi posamezni pomožni odbori so nabrali za poplavljenec že precej živil, obleke in denarja. Tudi Združenje trgovcev v Ljubljani je sklenilo nabirati prispevke za poplavljenec, prispevke pa bo izročilo banovinskemu odboru.

Iz strahu pred vlomilci je zadela kap gospo Marijo Humarjevo na Jesenicah. V temni noči se je tako prestrašila neznanega vlomilca, da je po dveh dneh zaradi kapi umrla.

V Zagrebu obsojeni splavarji. Zagrebško sodišče je obsodilo zaradi tepeža v neki zagrebški gostilni šest splavarjev iz Savinjske doline, toda samo pogojno, nekaj pa je bilo oproščenih.

Samomor 13letne deklice. Te dni se je obesila v vasi Prnjavoru pri Kragujevcu 13letna Radmila Božič. V smrt jo je pognal baje strah, da bi je mati ne pretepla, ker je bila nekaj izgubila.

Nov grob. Na Rakovniku pri Št. Rupertu je umrla v 62. letu starosti gospa Alojzija Zupančič, soproga dolgoletnega župana Franca Zupančiča. Pogreb blagopokojnice bo v petek, dne 6. t. m., na farno pokopališče v Št. Rupertu. Pokojnici časten spomin, preostalim naše iskreno sožalje.

Polovična voznja za vsedrjavno razstavo vina in sadja. Minister za promet je odobril ugodnost polovične voznje za vse razstavljalce in posetnike vsedrjavne razstave vina in sadja, ki se bo vršila od 7. do 15. t. m. v Beogradu. Legitimacije po 20 Din se dobe v vseh uradih »Putnikac«.

Pri otroški igri prišel ob oko. Pred dnevi se je igralo več otrok na travniku v Janežovcih, občina Sv. Urban, med katerimi sta bila tudi 11letni posestnikov sin Franc Renč in Rozalija Rojs, ki so se igrali z lesenim lokom na puščice. Rojsova je nenadoma sprožila, zadela Renča v levo oko in ga težko poškodovala. Fanta so takoj spravili v mariborsko bolnico, bilo pa je že prepozno, ker mu je oko izteklo.

Otrok v loncu vrele vode. Huda in nevarna

nesreča je zadela 2letnega Viktorčka Lepenika iz Maribora. Otrok se je motal v pralnici ter padel v 20literski lonec, napolnjen z vrelo vodo. Zadobil je hude opekline ter so ga morali prepeljati z rešilnim vozom v bolnišnico.

Preklicana prepoved zborovanj. Prepoved vseh zborovanj in sestankov, ki je veljala za Trbovlje in na nje meječe kraje, je okr. glavarstvo preklicalo. Znanprej so vse te reči dovoljene kakor v drugih krajih in po splošnih zakonskih predpisih. Prepovedano je znanprej še samo zbiranje večjih skupin po cestah in pri vhodih v rove.

Zveza gostilničarjev za vso državo. V Beogradu so te dni zborovali zastopniki gostilničarjev iz vse države. Ustanovili so svojo »Gostilničarsko zvezo«. V odboru nove Zveze sta gg. Ciril Majcen iz Ljubljane in Gjuro Voljak iz Maribora.

Društvo prijateljev »Slovenskih goric« je bilo ustanovljeno pretekli teden v Ljubljani. Namen društva je seznanjati širšo javnost s tem lepim delom naše domovine s prirejanjem izletov v te kraje in s časopisno propagando.

Sezona gob. Gob je letos po izdatnem deževju mnogo. Nekateri jih nabere v enem popoldnevu po več kilogramov. Med gobami so tudi redki eksemplari. Tako je našel Slavko Jazbec skoro 2 kg težkega jurčka, Jože Fajfar pa 94 dkg težkega.

Slovo prijatelja mladine. Škofjo Loko je zapustil profesor meščanske šole g. Alojzij Peterlin, ki se je vrnil na svoje staro službeno mesto v Kamnik.

Dopust finančnega ravnatelja. Finančni ravnatelj za Dravsko banovino g. dr. Valjavec je nastopil 3. t. m. svoj redni dopust. Nadomestuje ga njegov pomočnik g. Sedlar, ki sprejema stranke vsak delavnik od 10.—12. ure.

Prijeti vlomilci. Kranjski orožniki so polovili osem vlomilcev in tatov, ki so delovali po Gorenjskem od Škofje Loke tja do Jesenic. Vlomilska tolpa je bila deloma v tesnih poslovnih zvezah, nekateri pa so nastopali tudi samostojno. Avgusta in septembra je bilo v tem času izvršeno do 25 večjih in manjših vlomov. Samo eden aretiranih tatov ima na vesti 12 tatvin in vlomov. Živel so brezskrbno. Nakradeni denar so zapravljali in sploh po Kranju in okolici močno veseljačili. Orožniki so v sredo pripeljali v Ljubljano 24letnega oženjenega Jožefa Ahačiča, dalje samskega delavca 23letnega Pavla Malovrha, tretji kompanjon je bil 29letni samski delavec France Meglič, drugače nestalnega bivališča, četrti pa 31letni mesar Jože Trampuš. Včeraj pa so kranjski orožniki odpravili v Ljubljano še petega pajdaša, Alojzija Marklja, 29letnega kovaškega pomočnika. Na Gorenjskem vzbuja aretacija te vlomilske družbe veliko pozornost in zanimanje.

Suhe gobe

kupuje po najvišji ceni

SEVER & KOMP., LJUBLJANA

Gospodarska cesta 5

Veliko vlomilsko družbo so razkrinkali v Beogradu in izkazalo se je, da je bil organizator in finančnik vlomilske tolpe Dobrivoj Milosavljevič, lastnik kavarne »Moravski gurman« v Takovski ulici. Med člani nevarne vlomilske družbe, ki je izvršila v zadnjih mesecih po Beogradu in tudi okolici več predrznih vlomov in je nameravala vlomiti tudi v blagajno beograjske občine, je tudi neki bivši uradnik beograjske občine. Ostali člani pripadajo tudi raznim profesijam. Eden n. pr. je bil šofer in prevažal ukradeno blago.

Čisti dobiček Sokolskega zleta v Ljubljani znaša po dosedanjih računih nekaj nad pol milijona dinarjev. Čim bo prodan les, ki so ga

Kolinska

TVORNICA

ČIKORIJE

Naš pravi domači izdelek!

rabili za tribune, bo dobiček dosegel vsoto 600.000 Din.

Vlak je povozil v ljubljanski okolici 32letno služkinjo Jožefo Jordanovo. Bila je takoj mrtva. Doma je bila iz Bučke na Dolenjskem.

Obraznava proti bratoma Mali

Razprava proti bratoma Mali, ki sta obtožena umora žene enega izmed obeh bratov, se bo vršila v Novem mestu v drugi polovici oktobra. Za razpravo vlada že sedaj ogromno zanimanje.

Profesor Josip Breznik, novi načelnik prosvetnega oddelka pri banski upravi.

Teden sadja in grozdja.

V zvezi s prireditvijo sadnega in grozdnega tedna v celi banovini se bodo vršila v tednu od 2. do 8. oktobra naslednja radio predavanja:

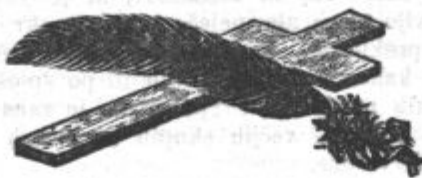
Dne 4. oktobra: Ing. Franjo Lukman, referent pri banski upravi: **O spravljaju sadja.**

Dne 5. oktobra: Anton Flego, referent pri banski upravi: **Brezalkoholni sadni in grozdni sokovi.**

Dne 6. oktobra: Franjo Kafol, tajnik Kmetijske družbe: **Priprava sadja za trg.**

Dne 7. oktobra: Franjo Gombač, višji klet. nadzornik v p.: **O namiznem grozdju.**

Ta predavanja bodo dnevno od 18:30 do 19. ure. V nedeljo dne 8. oktobra bo predaval od 10. do 10:30 ure gosp. dr. Marjan Ahčin, mestni zdravnik v Ljubljani o temi: **Koristi uživanja grozdja in sadja — škodljivost uživanja alkohola.**

Tužnega srea naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je umrl po nesrečni nezgodi naš iskreno ljubljeni sin, soprog, oče, brat, svak in stric, gospod

Maks Vale

trgovec in posestnik v St. Jerneju

Preminul je 28. septembra 1933 v starosti 50 let, previden s sv. tolažili, v Kandijski bolnici. Pogreb pokojnika se je vršil v nedeljo 1. oktobra ob 15. uri v St. Jerneju iz hiše žalosti na tamošnje farno pokopališče.

Priporočamo dragega pokojnika vsem, ki so ga v njegovem plemenitem in plodonosnem življenjskem delovanju poznali, da ga ohranijo v blagem spominu.

V St. Jerneju, dne 28. septembra 1933.

Zalujoča soproga Josipina, roj. Bon, sin Maks, hčerka Boža, starši, svakinja Mici Bon in ostalo sorodstvo.

Zahvala.

Vsem, ki ste nam lajšali boleost nad nenadomestljivo izgubo našega nepozabnega soproga in očeta, vsem, ki ste ga obsuli s cvetjem in v tako velikem številu spremili, naša iskrena zahvala.

V St. Jerneju, dne 3. oktobra 1933.

Rodbina Vale.

Vesti iz sveta

Tudi starci morajo delati. V Rusiji so sklenili, da bodo pritegnili k delu tudi stare ljudi. Delali sicer ne bodo težkega dela, pač pa bodo pomagali pri nadzorovanju raznih del.

Koliko je stara zemlja? Berlinski učenjak Oton Hahn cenil starost zemlje na približno tri milijarde let.

Silna suša v Argentini. V Argentini vlada že tri mesece silna suša, ki resno ogroža žitni pridelek. Lani so v Argentini pšenico sežigali; letos pa, kakor kaže, tega ne bo treba.

Deset milijonov otrok brez šole. Zaradi gospodarske krize in silnega pomanjkanja denarja so morali v Zedinjenih državah zapreti toliko šol, da bo ostalo okoli 10 milijonov otrok brez pouka. Tudi učiteljev ne morejo plačati.

Izletniški parnik se je potopil. Pretečeni teden se je potopil blizu obale Kumamoto japonski luksuzni parnik, na katerem je bilo 200 potnikov, od katerih se jih je rešilo samo 40.

Povodnji in viharji tudi v Italiji. V severni Italiji so divjali pretekli teden hudi viharji in nalivi, ki so uničili mnogo hiš in gospodarskih poslopij.

Naša živinoreja

Ministrstvo za kmetijstvo je pravkar objavilo podatke o številčnem stanju živinoreje v naši državi v začetku tekočega leta. Ta statistika nam nudi v primeri s prejšnjimi podatki naslednjo zanimivo sliko (v milij. glav):

	konji	govedo	svinje	ovce	koze
1923	1.06	3.87	2.50	7.64	1.73
1926	1.12	3.71	2.81	7.93	1.72
1929	1.14	3.73	2.67	7.73	1.80
1932	1.17	3.87	3.13	8.42	1.93
1933	1.16	3.81	2.86	8.51	1.87

Kakor je iz gornjih podatkov razvidno, je število konj v naši državi precej konstantno. Število goveje živine se je do leta 1932 zaradi težkoč pri vnovčenju dvigalo, letos pa je zopet manjše, ker je menda v zvezi z okolnostjo, da se je v zadnjem letu izboljšal izvoz. Posledice znatnega izvoza prihajajo še bolj do izraza pri svinjah, kjer smo lani dosegli izredno visoko število 3,130.000 glav, ki pa je sedaj zopet padlo na 2,860.000 glav. Nadaljnji dvig pa opazamo pri ovcah, ki jih je v naši državi že 8 in pol milijona.

Tečno je bilo ob začetku tekočega leta v

naši državi: 1,156.999 konj, 114.719 oslov, 16.499 mul, 3,812.208 goveda, 38.704 bivolev, 2,863.177 svinj, 8,510.441 ovc, 1,871.618 koz, 19,466.600 glav perutnine in 628.758 panjev čebel.

Stanje v Dravski banovini

Podatki za Dravsko banovino kažejo, da je številčno stanje živine pri nas v nazadovanju, kakor sledi iz naslednje primerjave:

	konji	govedo	svinje	ovce
1921	58.100	466.800	293.130	74.700
1927	63.380	432.100	295.560	48.950
1930	55.500	385.880	292.760	43.100
1933	52.930	365.260	281.850	35.030

Najobčutnejše je nazadovanje pri govedu in pri konjih. Stalno pa nazaduje tudi število ovac, ki je od leta 1921 padlo za več kakor polovico. V ostalem smo imeli letos v Dravski banovini 214 oslov, 117 mul in 9972 koz. Kakor pri ovcah, tako opazamo tudi pri kozah stalno nazadovanje; leta 1921 jih je bilo še 24.000. Panjev je bilo letos 72.466 nasproti 69.900 v l. 1929. Končno je bilo 1,099.000 glav perutnine (leta 1929 1,051.000, leta 1926 1,175.000).

Tržne cene

v Dravski banovini

Voli, žive teže, I. vrste	1 kg	Din 4.50	do 5.00
Voli, žive teže, II. vrste	1 kg	Din 3.00	do 4.00
Voli, žive teže, III. vrste	1 kg	Din 2.00	do 3.00
Krave, žive teže, I. vrste	1 kg	Din 2.00	do 3.50
Krave, žive teže, II. vrste	1 kg	Din 1.90	do 2.50
Teleta, žive teže	1 kg	Din 4.00	do 5.50
Prašiči, debeli, živa teža	1 kg	Din 8.00	do 9.00
Prašiči, debeli, zaklani	1 kg	Din 9.00	do 11.00
Prašiči, 3-4 mes. stari	1 kom.	Din 200.00	do 350.00
Kokoši	1 kom.	Din 18.00	do 25.00
Piščanci	1 kom.	Din 15.00	do 20.00
Pridelki:			
Pšenica domača	100 kg	Din 120.00	do 130.00
Rž	100 kg	Din 100.00	do 125.00
Oves	100 kg	Din 80.00	do 100.00
Koruza	100 kg	Din 95.00	do 110.00
Ječmen	100 kg	Din 100.00	do 110.00
Ajda	100 kg	Din 175.00	do 180.00
Pišol	100 kg	Din 240.00	do 260.00
Krompir	100 kg	Din 50.00	do 70.00
Češnje	1 kg	Din 2.00	do 3.00
Jabolka	1 kg	Din 2.00	do 4.00
Hruške	1 kg	Din 3.00	do 5.00
Gobe, sveže	1 kg	Din 8.00	do 12.00
Gobe, suhe	1 kg	Din 35.00	do 45.00
Seno sladko	100 kg	Din 40.00	do 50.00
Slama	100 kg	Din 30.00	do 35.00
Mleko	1 liter	Din 2.00	do 2.50
Smetana	1 liter	Din 10.00	do 13.00
Surovo maslo	1 kg	Din 20.00	do 24.00
Sir	1 kg	Din 16.00	do 22.00
Drva za gorivo, trda, 1 kub. m		Din 80.00	do 120.00
Drva za gorivo, mehka, 1 kub. m		Din 60.00	do 80.00

Sejmi

8. oktobra: v Lavboku, Rakičan, Begunje pri Cerkljici.
9. oktobra: Šmarjeta v Rim. Toplicah, St. Janž, Oplenica, Kranjska gora, St. Vid pri Črtni.
10. oktobra: Rajhenburg, Vuzenica, Sv. Peter pod sv. gor.
11. oktobra: Ljutomer, Senožeče.
12. oktobra: Teharje, Semič, Koprivnik, Sodražica.

Valute

1 ameriški dolar	Din 37.00
1 nemška marka	Din 13.65
1 švicarski frank	Din 11.10
1 angleški funt	Din 178.00
1 francoski frank	Din 2.25
1 češl. slovaška krona	Din 1.70
1 italijanska lira	Din 3.02

Tem kurzom, ki veljajo za čas od 15. maja 1933, se mora do nadaljne odredbe dodati še

28 1/2 % na ime »primac«. To se pravi, ako prodaja 1 ameriški dolar po kurzu Din 48.80 in do daš še 28 1/2 %, dobiš za dolar Din 62.70. To velja tudi za vse ostale tuje valute.

Avstrijski šiling v privatnem kliringu Din 8.85.

Rdeč nos

Rdeč nos je jako neprijetna zadeva, ker postavlja človeka (včasih tudi po krivici) v slabo luč kot pijanca.

Kdor se hoče rdečega nosu iznebiti, naj opusti alkohol, tobak, kavo in čaj in vrtno začimbo (paprika itd.) in naj se ogiblje ognja. Zvečer pa si naj namaže nos s thiosept-mazilom, ki se dobi v vsaki lekarni. Zjutraj pa si mora umiti nos s toplo vodo in ga dobro obrisati.

Izšla je BLASNIKOVA VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1934

ki ima 365 dni,

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obražtan.

V »Veliki Pratici« najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solčne in lunine mrke; — lunine spremembe; — poštne delčke za Jugoslavijo; — lestvice za kolke, za pobotnice, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sejme na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, Prekmurju, Medžurju in v Julijski Benečiji; — pregled o koncu brejosti živine; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjepise važnih in odličnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši. — Cena 5 Din.

»VELIKA PRATIKA« se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pismeno pri založniku

tiskarni J. Blasnikova nasl. d. d.
v Ljubljani.

Za gospodinje

Nekaj o juhi. Najbolj priljubljena jed ne samo pri nas, ampak v celi Srednji Evropi je goveja juha, bodisi čista ali pa zakuhana. Juha je voda, v kateri kuhamo meso. Ni pa meso samo dovolj, ampak za dobro juho je treba še precej dodatkov.

Najvažnejši dodatek je zelenjava: peteršilj, korenje, zelena in čebula. Teh dodatkov pa ne sme biti preveč, da ne prevzamejo juhi vsega njenega mesnega okusa, ampak jih sme biti samo toliko, da jih niti ne čutiš vsakega posebej.

Drugi važni dodatki so mesni: kosti in zlasti jetra. Najboljša je, kakor pravijo, kost z mozgom. Jetra pa je treba ocvreti, predno jih deneš kuhati, ker ocvrta jetra dajo juhi silno krepak in značilen okus.

Zdravniki navadno ne pripisujejo juhi nobene redilne moči. To pa ni povsem točno. Največji ruski naravoslovec prof. Pavlov je dokazal, da je juha silno važna zato, ker pospeši v želodcu izločanje tistih sokov, ki so za prebavo neobhodno potrebni. Zato je juha res redilna, če ne sama po sebi, pa zato, ker pospešuje prebavo.

Hmeljsko poročilo iz Zaleca. Te dni je bilo v Zalcu živahno povpraševanje od strani trgovcev. Prišlo je tudi do večjih zaključkov po ceni Din 70-75 za kg. Močnejši kmetje držijo hmelj še, ker se pričakuje vsled manjšega pridelka, kakor se je pričakovalo, zaaten porast cen.

Zalostna usoda iznajditelja. V največji bedi je umrl v Ohio izumitelj nalivnega peresa Gustav Schmidt, ki je prodal svoj izum nekemu Američanu, ki ga je patentiral in spravil v promet z milijonskim dobičkom.

Zadolžena mesta v Ameriki. Kako trda prede za denar tudi ameriškim upravam, pričajo naslednje številke? Chicago ima 153 milijonov dolarjev dolga. Filadelfija plačuje od svojih dolgov 36 milijonov dolarjev obresti. Cleveland ima 5 milijonov dolarjev več izdatkov kakor dohodkov in mora od vsakega dolarja, ki ga prejme, odšteti 54 centov za obresti. St. Louis je v takih stiskah, da potrebuje 25 milijonov dolarjev posojila. Boston potrebuje za kritje primanjkljaja 7 milijonov dolarjev. Položaj srednjevelikih mest na severozapadu je še slabši. Seveda je velik del te strašne javne zadolženosti pripisati slabemu gospodarstvu in razsipnosti.

SLAVIJA

Za zavarovanje
se priporoča

jugoslovanska zavarovalna
banka d. d. v Ljubljani

za življenje, proti požaru, eksploziji, toči, vlomom, tatvinam,
nesrečam na stambah, pri delu v tovarnah, na avtomobilih itd.

Podružnice: Beograd, Sarajevo,
Zagreb, Osijek, Novi Sad, Split

Glavni sedež: LJUBLJANA, Gosposka ul. 12

Kmetska posojilnica

ljubljske
okolice

reg. zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta 18 (v lastni palači)

obrestuje vse hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri in brez vsakega odbitka
Rentni davek plačuje posojilnica sama

Tekom 51 letnega poslovanja so hranilne vloge
narastle na nad Din 230 milijonov
izkazane rezerve znašajo „ „ 10 „

Poleg lastnega premoženja jamči za varnost vlog nad 6.500
zadugarjev neomejeno z vsem svojim premoženjem, kar
predstavlja milijardno jamstvo in popolno varnost vseh vlog

Glavna filijala **Državna hipotekarna banka** **Centrala**
v **LJUBLJANI** **Kraljevine Jugoslavije — Beograd** **v** **BEOGRADU**
 Sprejema hranilne vloge in plača letno 6% obresti • Za vse bančne obveze jamči država
 Ustanovljena leta 1862

Josip Olup, Ljubljana

Trgovina z manufakturnim blagom, moško konfekcijo in modnimi potrebščinami. Velika izbira kamgarnov, sukna in hlačevine iz priznane najboljših angleških, čeških in domačih tovarn. Velika zaloga moških in deških oblek ter vsakovrstnega perila iz lastne tovarne TRIGLAV. Obleke in perilo se izdeluje tudi po meri. Trgovski prostori: Stari trg 2, Pod Trančo 1, Kolodvorska ulica 8. Moje načelo je: dobro blago, najnižje cene!

Laneno olje, firnež, emaline in ostale lake, olinatne barve, lanene tropine
 in vse v stroko spadajoče blago kupite dobro, solidno in po zmernih cenah pri

MEDIĆ-ZANKL D. Z.
 O. Z.
 TOVARNE OLJA, FIRNEŽA, LAKA IN BARV
 LJUBLJANA • MEDVODE • DOMŽALE

Ekspozitura Beograd • Podružnica: Maribor, Novi Sad • Lastnik: Franjo Medić

Pravilno gnojenje - bogata žetev!

Naše gospodarske rastline rabijo: dušik, fosfor, kali in apno.

Najbolj pravilno gnojimo z umetnimi gnojili.

Priporočamo:

Nitrofoskal-Ruše, ki vsebuje 4% dušika, 8% fosforne kisline, 8% kalija in 35% apna;

Nitrofoskal-1, ki vsebuje 8% dušika, 6% fosforne kisline, 8% kalija in 35% apna;

Nitrofos, ki vsebuje 4% dušika, 12% fosforne kisline in apno; apneni dušik, ki vsebuje 16% dušika, 70% apna.

Vsa naročila sprejema

„Ekonom“ osrednja gospodarska zadruga
 v Ljubljani, Kolodvorska 7

SUHE GOBE

kupuje in plača po najvišjih dnevnih cenah

A. Krečič, trgovina z deželni pridelki
 in specialna trgovina za nakup suhih gob

LJUBLJANA

Vidovdanska c. 1 — Florijanska ul. 30

OGLASI v „Kmetškem listu“
 imajo siguren **USPEH!**

Lepo semensko BELTINSKO PŠENICO

in semensko rž

ima v zalogi po najnižji ceni

»EKONOM« OSRED. GOSP. ZADR. LJUBLJANA
 Kolodvorska ulica šte. 7

SUHE GOBE

kupuje vse leto
 in plačuje čim
 višje

M Geršak Co.
 Ljubljana
 Prečna ulica št. 4

EKONOM

OSREDNJA GOSPODARSKA ZADRUGA V LJUBLJANI
 Kolodvorska ulica šte. 7

nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinejšo banaško in domačo moko, koruzo, krmila, špecijsko blago in ostale v to stroko spadajoče predmete

Račun poštne hranilnice šte. 14.957

Telefon šte. 28-47

Brzojavni naslov: „KMETSKI DOM“

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica šte. 1

VLOGE na knjižice in tekoči račun se obrestujejo po 5%, pri
 tromesečni odpovedi po 6%, večje stalne vloge po dogovoru

Stanje vlog nad Din 35,000.000 — Rezerve Din 1,100.000 —

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog — Strankam nudi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja
 Vložne knjižice drugih zavodov sprejema brez prekinitve obrestovanja — POSOJILA daje proti poroštvo, na vknjižbo
 in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji
 BLAGAJNISKE URE: Ob delavnikih od 8—12^h, in od 3—4^h, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12^h

Podružnici v Kamniku, Glavni trg — v Mariboru, Slomškov trg 3